



Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2022./23. ECTS 6
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

Joel

Drugi od XII

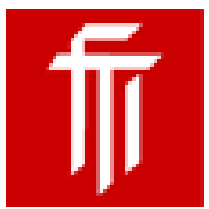


Uskrsnu (Ps 95)

D Hm G A Hm G A D

Us - krs - nu Go - spo-din, A - le - lu - ja! Us - krs - nu ka-ko re - če!

The image shows a musical score for the hymn 'Uskrsnu (Ps 95)'. It features a single staff in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is written in a simple, accessible style. Above the staff, guitar chords are indicated: D, Hm, G, A, Hm, G, A, and D. The lyrics are written below the staff, with hyphens indicating syllables across notes. The first line of lyrics is 'Us - krs - nu Go - spo-din, A - le - lu - ja!' and the second line is 'Us - krs - nu ka-ko re - če!'.



Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2022./23. ECTS 6
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15



Proroštvo i apokaliptika

amdg.ffrz.hr → nastava → FTI



Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2022./23. ECTS 6
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

Joel

יהוה + אל



Teolog Dana Gospodnjega

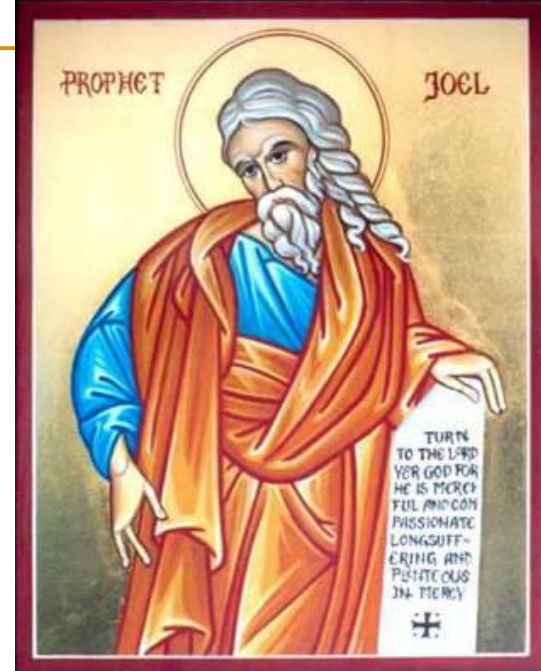
Jl 1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14: יום יהוה

– “dan Gospodnji” prvi put u XII

Iz 3x; Ez 2x; Am 3x; Ob 1x; Sef 3x; Mal 1x

Dan Gospodnji

- יום יהוה *jôm 'Adonaj*
Jl 1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14:
 - Jao! Blizu je! Opustošenje od Svemogućega. (1,15)
 - Blizu je! Dršću svi stanovnici (2,1)
 - Božja vojska. Velik i strašan. Tko ga može podnijeti? (2,11)
 - Tama, krv. Velik i strašan (3,4)
 - Blizu je! U Dolini odluke (4,14)
- „U onaj dan” (4,18):
 - Mošt, mlijeko, voda; izvor u Domu Gospodnjem



3 ključna teksta: 2,13b; 3,1; 4,10

- Formula o Bogu (2,13b):
- “On je *nježnost* sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom” (usp. Izl 34,6)
 - + ražali se nad zlom (usp. Jon 4,2)
 - Najava NZ-Sedmica (3,1):
- “izlit ću Duha svojega na svako tijelo” (3,1)
 - Savez sa svakim tijelom (Post 9,17)
 - Prevrat mesijanskog proroštva (4,10)
- “plug u mač, srp u koplje” (4,10)
 - Mač u plug, koplje u srp (Iz 2,4; Mih 4,3)



Sveti zbor (2,16; usp. 1,14; 2,15)

- **Posvetite zbor! (2,16)**
 - **Trubite (2,1.15)**
 - **Zbor svečani (1,14; 2,15)**
- **Riječ za sve 1,2s ⇔ 2,21s**
 - **Svi stanovnici (1,2.14; 2,1)**
 - **Do praunuka (1,3)**
 - **Tlo zemaljsko (2,21), zvijeri (22)**
- **Riječ – čija? (1,6.19) usp. 1,1; 2,12**
 - **“moja zemlja” (1,6; 4,2) “moja gora” (2,1) – Božja**
 - **“Tebi vapim” (1,19) – prorok molitelj**
 - učitelj molitve (2,17):
 - **Neka mole (svećenici): “Smiluj se...”**



Saziv Božjega naroda

- **Otvoren poziv zajednici: 1,2s; 5.8; 2,12s; ⇔ 23.27:**
 - Čujte (1,2), recite (v3)
 - Plačite (v5.8)
 - Vratite se – obratite se (2,12s)
 - ⇔ Radujte se (2,23)
 - ⇔ Znat ćete (2,27; 4,17)
- **Poseban poziv u 1,11.13:**
 - Poljodjelicima i vinogradarima (1,11)
 - Zbog plodova (11s)
 - Svećenicima 1,13 (usp. 1,9; 2,17)
 - Zbog žrtava (1,9.13 ⇔ 2,14)
- **Bogoslužno okupljanje (1,14; 2,15)**
 - U Hramu (1,14) – *post* (1,14; 2,15)



S. Dalí, Locusta et bruchus, Biblia Sacra 1964-67

Nevolja i spas

- **Napad opasnoga “Sjevernjaka” (2,20 usp. Jr 1,13s)**
 - *jak* narod (1,6; 2,2-10)
 - neviden (2,2b usp. 1,2b)
 - Štetočine (1,4) → Božja vojska (2,11.25)
- **Narodi uokolo (4,11s)**
 - Tir i Sidon, Filistejci 4,4; Grci 4,6; Egipat, Edom 4,19
- **Suša i glad → obilje**
 - Loza i smokva (1,7.12 → 2,22)
 - Žito, vino, ulje (1,10 → 2,19)



S. Dali, Omnes gentes in valle Josaphat
Joel 3,21 (LXX), Biblia Sacra

- **Sveto znanje u 2,27; 4,17**
- **“Ja sam vaš Bog” – Savez**

Sveopći pogled

- Tlo zemaljsko (*'adamâ*) 1,10 → 2,21:
- Poharana zemlja (1,10)
- → raduj se! (2,21)
 - Sinovi čovjeka/sinovi Adama (1,12 usp. 4,2):
- Bez radosti (1,12)
- Svi narodi (4,2) – na sud
 - Životinje 1,18.20 → 2,22:
- Uzdišu, lutaju – goveda, ovce, zvijeri (1,18.20)
- → Ne bojte se (2,22)



James Tissot, Prorok Joel

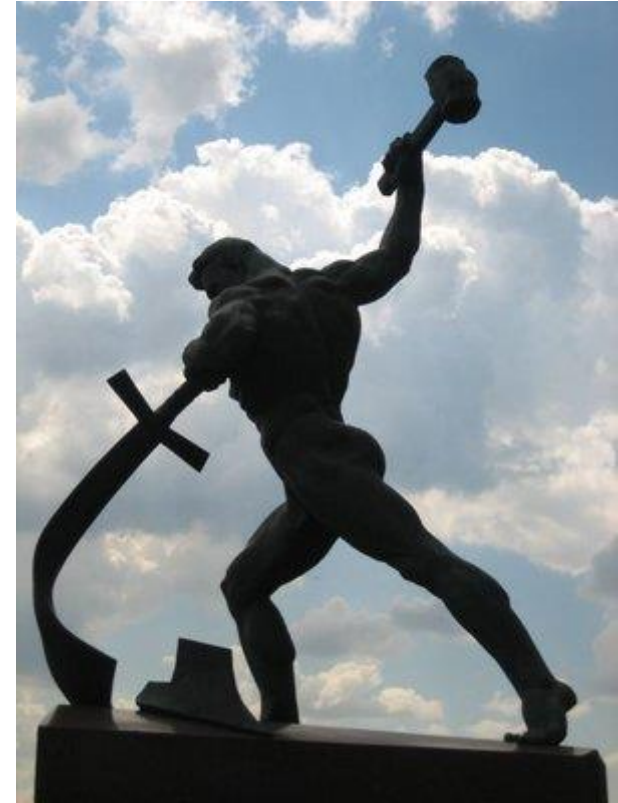
Apokalipsa

- Praelement u 2,2; 3,4?
- Tmina (2,2; 3,4) – חֹשֶׁךְ *hošek* (usp. Post 1,2)
 - sunce, mjesec, zvijezde u 2,10; 4,15?
- tamni 2,10; 4,15 (sunce tamno, mjesec krv 3,4)
 - Što je opustošeno u 2,3?
- “vrt Eden” גַּן עֵדֶן *gan ‘eden* (2,3)
 - usp. Post 2,15 – snaga napadača



Dan Gospodnji (1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14)

- **Velik i strašan (2,11; 3,4)**
 - plug → mač; srp → koplje
(4,10 ⇔ Iz 2,4)
- **Dan molitve, razlog (2,17)**
→ rezultat u 3,5?
 - Razlog: Božja proslava među narodima (2,17)
 - Rezultat: spasenje (3,5)
- **Dan Božjega odgovora (2,19):**
 - “i odgovorio je יהוה svome narodu”
 - Formula milosrđa + Božje
“pokajanje” (2,13)



Izrael i narodi

- **Izlijevanje Božjega Duha 3,1s:**
 - Sveobuhvatno: sin/kći, mlad/star, sluge/služkinje – proroci
 - Petar na Duhove (Dj 2,16):
 - “što je rečeno po proroku Joelu”
- ***Sveti zbor za narode* (4,2)**
- = sud u dolini *Jošafat*: יהוה + שפט
šafat “suditi” (4,2.12) usp. v14
 - Dolina stroge odluke (2x v14)
- **Juda+Jeruzalem (4,1.6.20) ⇔ narodi (4,2.11s)**
- **Nova sudbina ⇔ Božji sud**



Bog mi je štít (Ps 31)

G D e D G D C D G (D')

Bog mi je štít hri-di-na mo - ja Bog mi je štít i moj spas

Obadija

עבדיה 'obadjâ



Slično kao *Obadija* עבדיהו 'obadjâhu
iz Ilijina doba: Služiti + Jah

Prorok *kraljevstva Božjega*
(usp. Ob 21)

4. od XII

Važan i autentičan

- ❑ Sudbina junaka, ratnika u Ob 9a?
- Užas ih spopada (KS), Očajavaju (Š.) ~
- NZ: stražari *obamrli* (Mt 28,4)
 - ❑ Tko postavlja zamku u v7?
- sustolnici
- saveznici = izdajnici
 - ❑ Zaključak u v21b?
- Kraljevstvo Božje → NZ
- Viđenje *h^azôn* (v1) > *hôzê*
 - ❑ glasnička formula (v1):
- Ovako govori יהוה
 - ❑ Dodatna potvrda u v4.8:
- יהוה נאם riječ Gospodnja
 - ❑ Izvještaj u 18b?
- יהוה je govorio – opis, svjedočanstvo (usp. Š.)



Kome Gospodin govori

- O Edomu, za Edom (v1, usp. v8)
 - Komunikacijska struktura:
- Mi: v1b – narodi (1s.15s) iz Jr 49,14
 - Učinit ću te najmanjim među njima (2)
 - Dan Gospodnji za sve (15)
 - Je li Obadija glasnik iz v1b?
- v2-15: ja – ti; v16: vi
- v17-21: opis
- Edom = Ezav (v8) usp. Post 36,1 – Rim?
 - Kao crljenica, (kosat = Seir) Post 25,26
 - Vokativ u v9:
- Teman (v9, Ezavov unuk, edomski knez 36,11)
 - “Ezav” u Ob?
- 6.8.9.18[2x].19.21 = 7x (cjelina, izvanredno mnogo!)



Drevni sukob

- S kim (v10)?
- S bratom Jakovom (v10)
- Gora Ezavova v8s.19.21
 - Bez razuma (v8)
 - Bez ratnika (v9)
- ⇔ gora Gospodnja, Sion v16s.21
- Ezav: Negebu u baštinu (v19)
- ⇔ Sion: pio Edom, pit će svi narodi (v16)
- Ezav: Na sudu (v21)
- ⇔ Sion: spasitelji=suci (v21)



Sud nad Edomom

- Narodi čuli zov (v1):
- Ustanimo u boj na nj (=Edom)
 - Slike u v5s.9?
- Pljačka, berba (bez ostatka) v5
- Pretres (6)
- Bez ratnika (9)
 - Božji sud u v8?
- Edom bez mudraca (8)
- iskorijenjen (v10.18)
 - Odsječen zauvijek (v10)
 - Bez preživjelih (v18)



- Razlog u v3?
- Oholost, Bogu poznata
 - “Tko će me spustiti!” (3)
 - Odgovor: “Ja” (4)

Dan nevolje

- Dan Gospodnji za sve narode (v15):
- Edomu: dan uzvrata (15b): “tvoja djela na tvoju glavu” – *rat Gospodnji*
 - Onaj dan (v8)
- ⇔ dan nevolje u v11-14 (10x “dan”, suprotnim redom:)
- Dan tjeskobni 2x (v12.14)
- Dan nevolje naroda Božjega (v13)
- Dan nevolje njegove 2x (v13)
- Dan Edomova brata (v12)
- Dan njegove nesreće (v12)
- Dan propasti Judejaca (v12)
- Edom stoji po strani (v11)
- Pad Jeruzalema (v11) 587. pr. Kr.



Osam zapovijedi Božjih (Ob 12-14)

- לֹא 'al – ne! u imperativu (↔ לוֹ lo')
- 3x u v12:
 - Ne naslađuj se (“ne gledaj”),
 - Ne likuj (“ne raduj se”)
 - Ne širi usta
 - 3x u v13:
 - Ne provaljuj
- 2x u v14:
 - Ne ubijaj bjegunce
 - Ne izručuj preživjele
- Ne naslađuj se (“ne gledaj”)
- Ne poseži

